

Bölüm 11

SPORDA PSİKOSOSYAL ALANLAR AÇISINDAN NUTUK¹

Ersin AFACAN²

GİRİŞ

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 15-20 Ekim 1927 tarihleri arasında toplanan İkinci Büyük Kongresinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından söylenen Nutuk, her açıdan önemli bir eserdir. Çünkü Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalandığı dönemlerden başlayıp yeni devletin kuruluş aşamasında yaşananların birincil kaynak tarafından aktarılan bilgileri içermektedir. Bu durum bizlere, Atatürk'ün Nutuk adlı eserinde vurguladığı konuların ve kavramların sadece siyaset açısından değil sosyoloji ve psikoloji bilimleri açısından da ele alınması gerektiğini hatırlatmaktadır. Bu bağlamda Nutuk adlı eseri sporda psikososyal alanlar açısından da değerlendirmek ve tartışmak gerekmektedir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün Nutuk'ta söylediklerinden siyaset, tarih, sosyoloji, psikoloji, askeri alanda olduğu gibi sporun psikososyal alanlarına ait çıkarımlar yapmak olasıdır. Çünkü bu alanlar, spor insanlarını ve onların oluşturduğu toplulukları incelemektedir. Çalışmada, "Ben burada söylediklerimi geçmiş günlere ait bazı hatıra ve belgeler ile bir kere daha belirtmeyi, gelecek nesillerin siyasi ve sosyal ahlak terbiyesi açısından bir görev sayarım." (Atatürk, 2005) diyen Mustafa Kemal Atatürk'ün bu açıklamasından esinlenerek Nutuk'ta söylediklerinden, gelecek nesiller olarak kastettiği bizlerin sosyal ahlak terbiyesine katkısı açısından sportif yansıması yapılmaya çalışılmıştır. Çünkü spor, psikososyal bir olgudur ve aynı zamanda bir ahlak terbiyesi aracıdır. Spor insanlarının sportif kimliklerinin gelişimi ve gelecek nesiller açısından daha sağlam bir spor bilincinin oluşturulması için Türk tarihinde önemli yeri olan önder isimlerin hayata ve olaylara bakış açılarının sporda psikososyal alanlar açısından incelenmesinin gerekli olduğu düşünülmüştür. Bu neden ile araştırmada çalışma grubu olarak Atatürk'ün Nutuk adlı eseri metin çözümleme yöntemi ile incelenmiştir. Böylelikle, Atatürk'ün ifa-

¹ Bu çalışma, 19 Mayıs 2021 tarihinde düzenlenen Doğumunun 140. Yılında Atatürk Uluslararası Sempozyumu'nda sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

² Dr, Milli Eğitim Bakanlığı, mentorersin@hotmail.com

Bu çalışma ve buna benzer ileride yapılabilecek çalışmalar; Gazi Mustafa Kemal Atatürk gibi Türk önderlerin eserlerinin ve konuşmalarının sporda psikososyal açılardan kayıt altına alınması, böylece gelecek nesillere aktarılması, gelecek nesillerin daha sağlam spor bilincine sahip olması ve spor kültürümüzün gelişerek değiştirilmesini sağlaması açısından faydalı olacaktır.

Önümüzdeki dönemlerde bu çalışmanın benzerlerinin Atatürk gibi başka önder isimlerin de dâhil edilerek yapılmasının spor insanlarının sporda psikososyal alanlarda daha bilinçli olması konusunda faydalı olacağı düşünülmektedir. Metin çözümleme yöntemi ile önder isimlerin yaptığı açıklamaların ve yazdığı eserlerin yorumlanması sayesinde bu isimlerin spor insanları tarafından daha sistematik bir şekilde anlaşılacağı ve kavranılacağı tahmin edilmektedir. Bu isimlere örnek olarak İsmet İnönü'nün Hatıralarım, Celal Bayar'ın Ben de Yazdım, Ali Fuat Türk-geldi'nin Görüp İşittiklerim adlı eserlerini gösterebiliriz.

KAYNAKLAR

- Afacan, E. (2020). *Beden eğitimi ve sporun sosyolojik boyutları*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Afacan, E., & Afacan, M. I. (2021). *Psikososyal açıdan voleybol*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Arslandoğlu, K. (2005). *Futbolun psikiyatrisi*. İstanbul: İthaki Yayınları
- Atatürk, M. K. (2005). *Nutuk 1919-1927* (Hazırlayan; Zeynep Korkmaz). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- Atay, F.R. (1980). *Babanız Atatürk*. İstanbul: Bateş A.Ş.
- Avcı, N. (2000). *Türkiye'de modernleşme açısından din-kültür-siyaset*. İstanbul: Pınar Yayınları.
- Baacke, H. (2009). *Voleybol antrenmanı üst düzey koç ve takımlar için el kitabı 1 ve 2*. (E. Pekünlü, Çeviri). Ankara: Voleybol Antrenörleri Derneği.
- Başer, E. (1996). *Futbolda psikoloji ve başarı*. Ankara: Sporsal Kuram Dizisi.
- Baymur, F. (1994). *Genel psikoloji*. İstanbul: İnkılâp Yayınevi.
- Bozkurt, M.E. (1940). *Atatürk ihtilali*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Börekçi, M. (2008). Atatürk'ün nutuk'unda söz dizimi ve üslup özellikleri. *Journal of International Social Research*, 2008, 1(5).
- Carr, D. (1998). What moral educational significance has physical education? A question in need of disambiguation. M.J.McNamee & S.J.Parry (Ed). *Ethics and Sport* 119-133. London: Routledge Publication.
- Daco, P. (1989). *Çağdaş Psikolojinin Olağanüstü Başarıları* (O.A.Gürün, Çeviri). İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Day, D. (2012). *Professionals, amateurs and performance: Sports coaching in England 1789-1914*. Germany: Peter Lang.
- Deniz, K., & Tarakçı, R. (2019). İkna teknikleri açısından Nutuk, *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*. 29(1), 111-138.
- Eklund, R.C., & Tenenbaum, G. (2014). *Encyclopedia of sport and exercise psychology*. Los Angeles: Sage Publications.
- Estes, C.P. (2019). *Kurtlarla koşan kadınlar* (H. Atalay, Çeviri). İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Gürkan, H. (2013). Atatürk'ün söylevi (nutuk) üzerine bir bibliyografya denemesi. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 13(27), 123-136.
- Halkin, L.E. (2014). *Tarih tenkidinin unsurları* (B. Yediyıldız, Çeviri). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- İnan, A.M. (2009). *Atatürk'ün not defterleri*. İstanbul: Gündoğan Yayınları.

Spor Bilimleri II

- Jarvis, M. (2006). *Sport Psychology: A Student's Handbook*. London: Routledge Publication.
- Kierkegaard, S. (2016). *Kayı Kavramı* (T. Armaner, Çeviri), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Kinross, L. (1994). *Atatürk bir milletin yeniden doğuşu* (N. Sander, Çeviri). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Koç, Ş. (1994). *Spor psikolojisine giriş*. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık.
- Kongar, E. (1995). *Toplumsal değişme kuramları ve Türkiye gerçeği*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Külebi, A. (1986). *Grup dinamiğinde insan davranışı*, Ankara: Bilim Yayınları.
- Lauster, P. (2000). *Kendine düven* (N. Yıldiran, Çeviri). Ankara: Doruk Yayınları.
- Maguire, J. (2014). *Social sciences in sport*. Champaign: Human Kinetics.
- McCarthy, J. J. (1986). *Başarısız yöneticiler* (B. Çorakçı, Çeviri). İstanbul: İlgi Yayıncılık.
- McMorris, T., & Hale, T. (2006). *Coaching science: theory into practice*. New York: John Wiley & Sons.
- Moran, A.P. (2004). *Sport and exercise psychology*. London: Routledge Publication.
- Orkunoglu, O. (1988). *Voleybol'da temel eğitim*. Ankara: Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı.
- Özbaydar, S. (1983). *İnsan davranışlarının sınırları ve spor psikolojisi*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Özderim, S. N. (1981). Nutuk'u okuma yöntemi, *Eğitim ve Bilim*, 5(29).
- Öztürk, M.O. (1990). *Ruh sağlığı ve bozuklukları*. Ankara: Evrim Basım.
- Porter, K. (2003). *The mental athlete*. Champaign: Human Kinetics.
- Robinson, M. (2010). *Sport club management*. Champaign: Human Kinetics.
- Safa, P. (1995). *Türk inkılâbına bakışlar*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Sayar, K., & Dinç, M. (2003). *Psikolojiye giriş*. İstanbul: Dem Yayıncılık.
- Singer R. N. (1972). *Coaching athletics and psychology*. New York: McGraw-Hill.
- Slaikue, K., & Lawhead, S. (2003). *Yenilgilerle başarı* (L. Yarbaş, Çeviri). İzmir: İlya Yayınevi.
- Tiryaki, Ş. (2000). *Spor psikolojisi*. İstanbul: Eylül Yayınevi.
- Turan, Ş. (2018). *Atatürk'ün düşünce yapısını etkileyen olaylar, düşünürler, kitaplar*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Voigt, D. (1998). *Spor sosyolojisi* (A. Atalay, Çeviri). İstanbul: Alkım Yayınları.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.